

Posudek na diplomovou práci Jakuba Feigeho, Kolektivizace zemědělství ve vsi Horská Kamenice, Praha 2011, 318s.

Problematika kolektivizace zemědělství v období 1949-1960 náleží k předním tématům historického diskurzu ve vývoji moderní společnosti českých zemí. Kol. Jakub Feige se zabývá tímto kontroverzním procesem na konkrétním příkladu podhorské vesnice Horská Kamenice na Železnobrodsku. Úvod zahajuje poněkud poetičtější vstup do vlastního textu, než bývá u odborných prací zvykem, na druhou stranu však svědčí o autorově osobním emočním zaujetí, když text navíc věnuje své babičce, prosté rolnické ženě. Na takových osobnostech, jež byly solí země, totiž stála prosperita jednotlivých hospodářství a jejich význam může být jen stěží doceněn. Součástí prvních stran je dále upozornění na závažnost zkoumaného dějinného procesu a na riziko jeho zploštění, pokud se výklad stává součástí ideologických klišé. Následuje vymezení cílů práce, vyjmenování použitých metod, jimiž se však měl rozhodně „obírat“ zevrubněji, a podána struktura předloženého atestačního textu.

Odpovídající podobu má pojednání o stavu dosavadního výzkumu fenoménu kolektivizace, a to v obecném vývoji české společnosti i v regionálním bádání na úrovni příslušného kraje, okresu a obce i představení existujících pramenů, v první řadě zdrojových podkladů archivní povahy. To vše svědčí o svědomitém a solidním heuristickém záběru spisu. Nastíněno je rovněž geografické ukotvení a historicko-správní vývoj Horské Kamenice jako lokality, jež tvoří badatelské pole výzkumu. Vlastní kolektivizace v dané vsi je představena v návazných chronologických celcích v pěti etapách od 1949 až do roku 1957. Autor zde prokázal dobrou znalost reálné fakticity jdoucí až do detailu. Považoval bych však za vhodné obraz ještě doplnit větší tematizací studovaného problému. Obdobně to platí i pro vcelku zdařilý rozbor počátků JZD v této podhorské lokalitě, kde mnohé (ne-li vše) záviselo na houževnatosti a umu lidí, neboť zdejší pedologické i klimatické podmínky jsou obtížné a hospodářsky ne zrovna optimální.

Největší přínosem práce je evidentně následující prosopografické zpracování reálného vzorku osudů celkem třiceti malých a středních rolníků a jejich hospodářství, kde jsou ve stručných „biogramech“ analyzována lidská individua v jejich prostředí. Informace se přitom týkají nejen ekonomického potenciálu a schopností zemědělců, ale i podoby jejich rodin, sociálních sítí v příslušné vesnické komunitě i určitých mentalitních vzorců a stereotypů, jež ovlivňovaly jejich jednání a chování. Rámcově by bylo žádoucí pokusit se ještě o kolektivní biogram rolníků z Horské Kamenice. U závěru vítám snahu o zařazení výsledků zkoumání do

širších souvislostí vývoje procesu kolektivizace v daném regionu i šíře i místa a úlohy jednotlivce v nelehké době konce čtyřicátých a v průběhu padesátých let 20. století.

Text předložené diplomové práce je vybaven odpovídajícím poznámkovým aparátem, obširným seznamem použitých pramenů, literatury i dalších zdrojů a zajímavými přílohami textového i obrazového charakteru. Při celkovém posouzení kol. J. Feige splnil kritéria závěrečné písemné práce oboru na odpovídající úrovni, prokázal schopnost samostatné historické práce a obeznaně i přínosně uchopil obtížné téma, jež je důležitou a zároveň brizantní částí soudobých českých dějin. Ze všech uvedených důvodů doporučuji s dobrým pocitem jeho práci k obhajobě.

V Praze, dne 26.8.2011

Doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.